

Olaf Bull

Metope

bokselskap.no/OsloMet
i samarbeid med Nasjonalbiblioteket
Oslo 2022

bokselskap.no/OsloMet/Nasjonalbiblioteket, Oslo 2022

Olaf Bull: *Metope*

Teksten i bokselskap.no følger 1. utgave 1927 (Oslo/Gyldendal). Digitaliseringen er basert på fil mottatt fra Nasjonalbiblioteket (nb.no). Korrekturlest og tilrettelagt av OsloMet-studentene Ole-Jørgen Haugen, Alexandra Emilie Lindh og Erik Silkoset, høsten 2021.

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Fru Nini Roll Anker tilegnet

Metope

[7] Dig vil jeg ømt i rytmer nagle fast!
Dig vil jeg dypt og blivende bevare
i digtets evige, unge alabast!
Du solbevægede sværmerske! Med panden
pikelig vendt mot kveldens bleke guld,
vender du mildt en himmel mot en annen,
likesaa lys og øm og løndomsfull!
Gjerne ga jeg min verdens vers tilhope,
hadde jeg magt til ét: at hugge ind
i mindets trodsige sten en myk metope
over dit vare, omridsømme sind!

Vi vandrer i fugtig fjæresand! Du lytter
til sommersjøens luftige bølgesprut!
Vi føler det fromt, at kveldens stilhet flytter
sin tonende grændse alltid længer ut!

[8] Det kimer af falmet lyd, som glir tilbake
bak rødmende lunde, gyldne kirkespir –
og luftens lysende bølger synker svake,
som bækker af sol fra bjærgene, som blir!

Aaserne blaaner. Stjernerne er nære!
De sidste skyer skynder sig hjem tilkvelds!
Engen har andagt – op af luftens fjære
stiger Arcturus! Lindt, bag graastensgjærdet,
aander en vind i rugens sølvgraa pels!
Gjennem dit blik en varm og dyp beandning –
midt i et mulm af blaat kan øiet faa
et drivende stænk, en fugtig glans af honning,
og stille spør jeg dig «Ven – hvad tænker du paa?»

«Jeg tænker paa kvelder som denne, jeg ikke faar
lov til at leve –
paa modne marker, som bruser af korn, *uten* mig!
Paa rørende, lette smaating: Aks som knækkes,
veier i sjøen, bleke seil derute,
bølger, som strømmer mot stranden uten mig!
[9] Hverdagen, ven, som mildt blir ved bak graven,
tænker jeg paa, og alle de dype, blaa,
kommende kvelder her i sommerhaven,
uten mit sind mot *dit*, tænker jeg paa!

Det hele fylder mit øie som en taare,
jeg, ensom og angst og arm, skal graate snart!
Alle de ting, som nu ikveld er vore – –
om faa, berusende aar staar stunden fore,
da taakerne glir, og øiet kan se klart!
Aa, elskede, se, hvor dyp og sort en fjære!
Saa underlig stranden blev, da vandet faldt!
Mon rædselens kveld er fjærn, da *vi* skal være
en styggere strand end *dén*, forladt af *alt*?

Allikevel er det et sødt og saligt under,
at engene her, med korn og krat og trær,
og bjærgene bak, saa dypt som blikket bunder,
dugges saa sødt af *vore* smaa sekunder – –
bare den bjærken dér, hvor *vor* den er!
Og skigarden da! Den gamle redskabsvognen
ligger i græsset støt, og stadig staar
de svære hesjestængerne op i rognen,
og grøften er grøn som før, i alle aar!

[10] Aa ven, lot gravenes dyp sig vildt besværges,
vilde jeg bli til vangen her, med hø,
til bjærken dér, med stjernerne i, og bjærget,
bare for slik, paa annen vis, at værge
den hellige haven vor, for *dét*: at dø – –!
Ta om mig, ven, og hold mig! Saan at trykkes
er snart det eneste glimt af haab, jeg *vét* –

den hastige, hete straalestund, det lykkes
at vække i mig en *annen* evighet!»

Og jeg, en levende mand, paa jorden hjemme,
en tydelig mand af kjød, fra taa til top,
kan, svimmel og sky, i favnen min fornemme,
noget, som bare er blik og sind og stemme,
i smertelig angst og anelse løst op!
Du ensomme! Alt, jeg kan, er stumt at stryke
dit duftige haar, med haanden din i min –
og, øie til øie saan, staar Pan og Psyke
foran et hav af korn, i stjerneskin!

Til de dristige

[11] Den, der følte al mangel
paa *ret* i livet –
den, hvis afmagt veiet
i fineste maal
sit eget mot *andres* – den,
det aldrig blev givet,
brutalt at bænde til fordel
vægtens naal – –

Den, som blyg og blek
og forundret savnet
rovdyrblodets flom
gjennem nerver og kjød –
som aldrig forstod, at
eget nærvær gavnet,
og hørte sit navn bli
ropt, men aldrig *lød* – –

[12] Den, hvis dypeste angst
var ordet *chance*,
som bare af kuldskjær
kydskhet vinket af
hver kommende fryd paa
tyve skridts distance,
og følte sig altfor træt
for lykkens krav –

ham har naturen ramt!
Han smuldrer stille
som en forfalden mur i
aaens slam!
Ham gaar det ilde, helte!

Ham gaar det ilde!
Livets laveste alger
fraadser paa ham!

Barnet

[13] Du lykkelige kravlekryp,
min søn, du lille jord-erot!
Du læremester fra et dyp,
dernede ved min voksne fot!
Du bolttrer dig med ny forstand,
og rækker henrykt tungen ut!
Ja, søn, igaar fik du en tand –
idag er hæggen sprungen ut!

Aa, tar jeg dig i armen op,
og lægger kinden til din kind,
er sjælen i din lille krop,
Gud være lovet, ikke *min!*
Allikevel, mit barn, det er
en sær fornemmelse for mig,
at være dig saa evig nær,
og slettes ikke være *dig!*

[14] I træets skygge staar din mor,
og skjønner straalende, at saan
af hendes evighet der gror,
forunderlig, paa egen haand!
Hvad *er* du for et litet sind,
som med en søt og heftig trods
en høstdag skiftet sol og vind
paa denne maaten, mellem os?

Jeg prøver fange i et kys
et varigt minde av din vekst –
men du er ny – hvad var du nys,
du sødt foranderlige tekst?
Og tusen gange slaas der bro

bak barnepandens høie hvælv
imellem dødelig to,
som skiltes av den dunkle elv!

Og saa, for hver en dag, som gaar
i sol, i regn, fra gry til kveld,
blir du, fra helt at være vor,
bestandig mer og mer dig selv!
[15] Ræk haanden til din far, din mor,
før veien bøier evig av!
Den venter os, den sorte jord!
Nu gaar vi tre, til hver vor grav!

Fryvil

[16] Smaa, vingede kryp sat tæt og nød,
i vinduskarmen og vildvin-nettet –
da kvelden kom, og jeg tændte mit lys,
bød mig naturen *dette*:

Svirrende, svingende, halvt fordægt
myldret de frem af sommerskyggen,
en flammefortryllet vingeslægt,
fryvillen, møllen og myggen!

En gammel, forfærdelig natur
myrder i vidneløs nat
flyvende gjæster fra væg og mur
og havens blomstrende krat!

[17] Det er, ved det evige, ikke let
at grunde denne gaade!
At øine skelet efter skelet
drysse som glødende traade –

at sitte en sensommernat paa lur,
og fatte, i spædt og smaat,
under naturen en unatur,
som gustner ens hjerte graat!

— — —

Men bi, til bare den store sol
faar ordne sin dag tilskue,
men fugler paa rede, bi i bol,
og vildvin-ild om min stue!

Alkjærlighet vidnes af hver en blomst,
det lykkes i alle viljer!
Se bibelløftets tilsynekomst
i stolte livsalige liljer!

[18] Og høit over rose og liljevaand
staar himmelens sol og smægter,
og varmer yndig, i passe mon,
alle naturens slægter!

Men *under* dagen straalder et skin,
som nægter at gi mit hjerte hvil,
hvor livets blekeste barn bys ind
til mord, i lykkens eget smil!

Det nye rum

[19] Jeg er nu den mand, som ingen vet, hvor bor!
Ham kan intet hænde, ham kan ingen naa.
Gaar han sine tause, besynderlige turer,
vender han tilbage til det samme stumme rum!
Ingen kan ha rørt ved hans saker og hans bøker –
han maa være glad, om naturens egen vind
bare har rumsteret saavidt i hans papirer,
bare blaast et brevark fra bordet ned paa gulvet,
slik, at det ser ut, som om nogen har gaat ind!

Her kan intet hænde, brev kan ikke komme –
hændelser og haab er mægtig sluttet av!
Skuffelser og minder – her er alting omme,
i en paneleret, tapetseret grav!
Drømmende forgjæves skal mit øie lete,
lete efter sære nornehænders færd,
til tilsidst det spæde spindel paa tapetet
endelig er ældet til erindrings værd!

[20] Alt, som blikket øiner utenfor min rute,
alleting er *inde*, men i mørket her,
her, paa haarde gulvet, lever jeg jo *ute* –
utenfor naturens solomsuste trær!
Som de skidne byers folk i orienten
slænger over muren det av dødt, de skyr,
føler jeg mig stundom liggende paa skrænten
som en ækkel bengrind af et selvdødd dyr!

Sært at se en fremmed kvinde staa og lyse
foran vinduskorset i det øde rum,
men med ét ta til, forunderlig at fryse,
snu sig, og besé mig, forskende og stum!

Jeg er fri for tilsvær, ryster hodet bare, –
gransk mig ikke saan, sirene – jeg er glad!
Glad for det især: at slippe for at svare
dette, dine tanker vanskelig kan ta:

Efter store smerter valgte jeg det, kjære,
forat digtets slag skal falde mere tungt!
Magten min var jordtat, men ved her at være,
søkte jeg mig selv et utenjordisk punkt!
[21] For mens du er vant, at le og vederkvæges
i en elskers arme, salig og tilfreds,
vil en kjæmper sé, om jorden kan bevæges
fra et hjertes avgrund, utenfor dens kreds!

Over skyerne

[22] Jeg vilde løpe fra en gammel længsel,
og fjelge mig paa fjeldet og bli bra!
Jeg vilde styrte mig i høifjeldsbølgen,
og tvætte alle kvindeminder af!
En elskov over skyerne blev følgen,
et møte, jeg kom frysende ifra!

Paa noen magre, grønne moseklipper
staar sanatoriet ved Hauketind.
Og dér, i skrænterne, hvor bræen slipper,
og jøkelglaamet gjør en bymand blind,
traf jeg en mø med blonde øienvipper,
en myruld mø med viddeluftig sind!

Der gik en stenet styrtning ned til tjernet
som laa i bunden, som en kold oval –
[23] og rundt i lændet krabbet kraakebær'ne
og myggen stak og drak, som den var gal!
Og det var der, vi begge mødtes gjerne,
naar spisestuen blev til dansesal!

Den fagre sagde alt, som kunde passe
en tænsom og besynderlig bohêm!
Hun kaldte sanatoriet en kasse,
men mennesket og livet et problem!
Som vanlig: Jeg forelsket mig en masse –
smaapiken hadde *nok* i mit poem!

Aa, viddekvelderne! Den spinkle slyngen
af stien gjennom brisken til en klop!
Og saa et lite holt, hvor blaabærlyngen
var ligget ned, fra før, af hendes krop –

og noe nedenfor var kræklingklyngen
af svære hænder raadløst rotet op – –

Saa smaat begyndte sommeren at lide.
Jeg husker, at jeg knurret: «Gaa i hi,
[24] din neglebiterbjørn! Lusk af itide!
Hun ender ut paa høsten med at si,
at elskov ikke *fins* fra hendes side,
men at hun næsten dør af sympathy!

*

Til frokost var hun altid af de sene,
og det var gjerne slik paa afstand, at
jeg skjøjte, jeg var lykkeligst alene –
da hamstret jeg af øienkast en skat,
som aldrig rigtig bragtes paa det rene,
naar stævnemøtet efterpaa blev sat!

Da tok hun stilling, i en tonløs smægten,
og klappet lyngen, dvælende og træg –
hun svalet kanske lidt i likevægten,
naar stemmen min blev hetere, og steg,
men endte altid med den samme nægten,
og samme blaff i blikket, da det veg!

[25] Jeg hungret mot et tegn, som kunde trøste!
Jeg raste: Var naturen gaat i staa?
For aldrig var der helsebot at høste,
men heller ikke naadestøt at faa!
Jeg tumlet med et luftigt taakenøste,
som aldrig røbet spidsen af sin traad!

*

Men stunden kom for tinderne og trærne,
og for den arme lyngen, stunden kom!
Og jeg var vek og sa, jeg vilde gjerne
si stederne farvel, jeg brød mig om!

Og blid og rolig blev hun med til tjernet,
tørhænde, mér end vanlig fjern og from!

Først da jeg sagde, saare lite læget
af hendes ro: «Jeg reiser nu afsted!
Her har mit hjerte blottet sig for meget –
min lidenskap for Dem kan alle sé!»,
da blev den lille blussende bevæget,
og spurgte rapt og spændt: «Nei, tror De *det?*»

[26] Sligt hændte dèr, hvor bræen faar vælte
sin salighet, som bølger i et sind,
og stuper sig i dalen for at smelte,
og topper sig i himmelen som tind,
og hvor om natten stjernehimelbeltet
tar jøkelen i evigheten ind!

Memoirer

[27] Jeg hænger en junidag ved ellevetiden,
over en glohet bænk paa Kierulfs plads,
og nyder igjen, som før, for længe siden,
at sole mig ør, og dovne mig paatrass!
Psykefontænens lave, lette latter
lager et hvælv af helg i dagens støi –
og se, geraniens grelle, rø' rabatter
ligner en baard med blomster gjort af tøy!
I støttens skygge ligger en hund og gjæspet
med pelsen vidunderlig fuld af vand og støv,
og spurvene bader, søndenvinden læsper
i lindekronernes unge, løse løv – –
Saa blaaser det op fra sør! En deilig træk
løfter mit hjerte høit og luftigt væk,
høit over trær og steile skiffertaker
og svaiende speilblaa ruter, lyn i lyn –
det klikker i hundre hvite vindushaker
opover Hægdehaugen og Homansbyn!

[28] I havers duftende dyp gir jorden af
perler og guld og grønt, paa solens krav –
som før, bestandig, føler jeg samme pinen
for sommerens rørende tærskeltræ, syringen!
Smægtende snehvit, hektisk himmelblaa
speiler den vaarens hvælv med skyer paa,
og blør i usigelig afmagt *hele* duften
fra bristende vellugtvenner ut i luften! – –
Nu løier det af – men hvad? Mot veir og vind
driver en ny og rar aroma ind!
Hvad er det for anden lugt, som her paa pladsen,
sammen med bjærker og bris i kummen her,
minder om *dig*, min bedste ven i klassen

som rømte et aar tilsjøs og døde dèr!?
Livsalige voner fylder mig! Jeg snuser
en underlig søt og emmen snurpelugt!
Aa, herremingud, jeg har det: *Blaatoisbluser*,
den herlige, første gangen, de blev brukt,
og endnu var ru og blaa og altfor stive,
og strammet saa gjævt og høitidsfuldt om livet!

Og nu er Alrunen rørt! Af tidens grav
stiger en morgen, fjærn og lys og lav,
[29] da bror min og jeg og du, Johan, var non a'
smaaskolegutterne der, ved kakekona!
Et lykkelig laug, smaa stutte menneskestumper,
som bare blev hørt i vers, og fort fik fri,
og sudde paa knæk og knaste kandisklumper,
med noen afskyelige seige traær i! – –
Paa Lab'ratoriets tomt er Bua væk –
melkebutikkerne har ikke længer knæk,
men savnet af saant faar bæres – tanken gaar
henover bitre og viltre gutteaar,
op til den blinkende, blaa examenstiden,
med feriefieber, saan paa sommersiden!
Dronningparken i sol og friske skygger,
i lindekronernes første blomstringstid,
og bror min og du og jeg med bøide rygger
over en bok, i olm, forsinket flid!
Alt var i jagende opbrudd! Hjemme ingen,
rulgardinerne nede, kjøkkenspringen
aapen bestandig, sengene aldrig stelte,
en døvende dunst af naftalin mot møll –
men kvelderne saa, paa Bygdø, under teltet,
med kladder og kaker og flirt og halve øl,
hver med et flunkende nyt elastisk belte,
med to imponerende S'er af engelsk sølv!

[30] Saa dagen igjen, med søndenvindens sus
om skolens gamle, myndige hjørnehus!
Kirsebærtræet, snehvidt til examen,
var hørt af himmelen alt, paa kryds og tvers –
og himmelen vet hvad visdoms svar det ga, men
Gud, hvor det vældet af friske, hvite vers!
Bakom den bedstefarsbrede kundskapsarken,
ligger i øde solskin guttegaar'n,
med masser af gyldent blomsterstøv paa marken,
og underlig stor og lys, mot før paa vaar'n!
Der bander af barn løp løs i yre mængder,
med helvedeshyl og skraal og slag og spark,
driver der om no'n faa, forlæste «Længder»,
med ruller af hvite, skjæbnessvangre ark!
Og leiekaserner bak! En ølfabrik,
murer og piper og bord og bølgeblik!
Besynderlig klart trær frem af ungdomsaar'ne
en barnenaiv kontrast af sorg og fryd:
Den sturende gaten, stængt af Olafstaarnet,
og byen og fjordens lykkelys fra syd!
Men underligst lel, vor ven ved hjørneruten,
kirsebærtræet! Hvad var væggen *uten!*
Dets levende vækst var vor! Den mørke foten
sat vi i drøm og stirret paa, som smaa –
[31] men mindre barn kom til, og vi forlot den,
for jevnt at stige med stammen mot det blaa,
og slutte en deilig dag, der træet slutter,
i blomster og lys og luft, som voksne gutter!

— — — — —

Fra Psykefontænen op til gatekrysset
slentrer jeg lat min barndoms kjendte gang,
men stanses med ét paa grønne sommerdrysset,
af taakete, fjerne kirkeklokkers klang!
Kan noget i verden mér vemodig si,
den mægtige ting, at fler end *jeg* fik fri!
Forlængst har det ringt, det store frikvarteret
for skolens ærværdige tre, og mange flere –

Og klokkernes bronzebryst, som sænkes, hæves,
aander i sin angst sin sang: Forbi, forgjæves – –
Men frem af en dis af drøm staar gamle skolen
borgerlig bred og but, belyst af skjæmt,
og jeg staar styrket igjen og ler i solen:
Kridtet paa ruterne hadde jeg jamen glemt!
Husker du ruterne! Hver var halvt bestrøket
med noe besynderlig skrubbet, blaasurt hvidt,
vel for at (vanskelig nok) faa fliden øket,
naar sommer og sol i gaten krævet sit!
[32] Ja, jeg er voksen nu, har «Skalk», gaar ute
paa denne hellige, alvorsfulde tid,
og ingen bestyrer hvidter halvt min rute,
og kommer uhyre ind og fordrer flid!
Men hjertens gjerne vil jeg nu bli med
en time i tugt, ved pultens sorte træ –
sitte i kroken, tæt ved hjørnevindu',
bakom en rad af rygger lunt gjemt væk,
og svælge i «Nana Saib, den store hindu»
eller i «Tom Toledo, Texas skræk»!
Klokken er et omtrent, og solen steker –
jeg, som blev hørt igaar, kan fable frit,
mens du, din slemme filur, staar flau og streker
skjæve rektangler op med fugtig kridt,
og kan ikke *et* bevis engang, men svinger
passeren rundt, i svære, svimle ringer – –

*

Men, ven i det øde! Du tør ikke tynges
af kolde beviser og formlers gru!
Hør! Evighetsklokkernes sange slynges
indover træerne i parken nu!
[33] Vi driver for dufte og klang, vi gynges
dypere ind i vor barndoms blu! – – –
Høst i alléen! De solblaa, stille
eftermiddagens timer milde,
da bladerne blandet sig, brændte og rene,
og blev til et løvtak med hundrede hul,

og barn hadde lov til at løpe alene
rundt i septembers gode guld,
som strømmet, som stænk fra en varm fontæne,
flimrende nedover singel og muld!
Luften var underlig tynd og ren,
ingen paa bænkene i alléen –
i Nissebergbuskerne ingen røver,
bare der bjærkene lager en lund,
sitter en underlig skrulling og prøver
at gjøre sig rar for en fremmed hund!
Aa du, for en dag! Mellem bænkene der,
rendte vi rundt, for at sitte paa hver,
og jeg skulde altid klore og prikke,
for vabler i malingen taalte jeg ikke!
Vi herjet og kjæmpet med kjæpper, og heiet
under en lind, hvor en ekorn kløv,
eller var borte med foten og feiet
ferske kastanjer i solsprødt løv!
[34] Nogen kom trillende, like fra faldet,
spiselige brune og glatte som speil –
andre sat fast i det illsure skallet,
og maatte ha hjælp av en kyndig negl!
Men nede i solen, der veien kom,
laa plænen og lyste, med gjærder om –
plænen, udødelig karsk og grøn,
med skinnende løvfald av lind og løn –
og dit, hvor det hellige felt under trærne
dægget om bladerne, vilde vi gjerne!
Det tøvete, lave lilleputgjærdet
stod der da sandelig bare paa ært,
for fartende gutter, som støtt vil være
hvor føtter af gutter aldrig har vært!
Saa var det at vasse, og finde et sted,
hvor plænen var lubben, og hive sig ned,
og ligge med sprikende armer og presse
næserne ned i det kjølige græsset!
Da var vi i vilde Brasilien! Hvilken
vidunderlig urskog af stengler og straa,

og ned gennem grønne lianerne, stilken
af noe kastanjeblad ovenpaa!

*

[35] Ja, saan laa der reiser for tusinde dage
i parkens forheksede hestehage! – –
Derborte ved drivhuset, nedenfor Grotten,
kom der en vei under skyggende træer,
hvor lugten af marken var nummen og raatten
af vrakede blomster og løv i gjær!
Og inde i jordbakken var der et hul,
hvor gartneren hentet sig rosenmuld!
Og bakenom buskerne, længer til siden
laa Grotten forreven og høi og vild,
og mor hadde sagt, at tilbage i tiden,
i lysere dage, før *hun* var til,
bodde en underlig barneven i den,
umaadelig stor og meget snild!
Hvad under, om saan en sørgmodig grop,
som gartnerens graadige spade grov,
og mulden, han mumlende hivde ihop,
møtte vort sugende sinds behov?
Vi skjønte, han saa paa os, kjæmpemanden,
bak Grottens forvirrede vildvinvæg –
det var ikke Jesus, men en annen
med likesaa brunt og venlig skjæg! – –
Saa faldt der en flammende kveldsolflake
i lunden, som nu kaldes Nordraaks plads,
[36] og ruterne henover drivhustaket
glitret som brogede kirkeglas!
Arbeiderne hentet sit tøj og gik,
og kveldguldet brændte i spand af blik!
Da blev det med ét saa usigelig stille
i hulningen indunder løvet her!
Kronerne sænket sig, mørke og milde
og suste og sukket med noget, de vilde,
men fik ikke sagt det, fordi de var træer,

og *da* var det ikke no rart, vi rendte
for levende livet, skjønt solen brændte!

Pietá

[37] I drømme engang:

Den elskede sitter i solblankt græss,
og jeg, i en luftig og korngul dress,
hviler med hodet i hendes fang –
O, sammen dannet vi, stumme, *da*,
en ny og en ung Pietá!

– – –

Jeg ser ikke op, jeg føler min fryd –
jeg vet, du er sommer,
jeg drikker din varme,
du minder om reise
mot syd, mot syd – – –

Jeg ser ikke op, for blikket er blindet
af blomstermykhet og blomsterduft –
jeg hviler i valmuer, mais og hvete –
verdner av ungdom, av nyhet, av form
stiger og synker mot ansigtets gyldne hete!

[38] Jeg ser ikke op. Men nu strømmer der øket
salighet gjennom min krop, min aand –
for ganske i vildelse blir hendes haand
over mit bøiede hode strøket!

– – – –

Saa ser jeg da op!

«Kunde tider fornyes ved Guddommens haand,
som du har fornyet mig i dit kjærtegn,
da vilde lysriker stige af mulmet,
af tidssmerternes graa ruiner!
Min elskte, dén guddom, som ikke *kan*,
som ikke kan læge en tid med haanden,
han er i evighet kun en *mand*!

Se, derfor gaar verdner under i smerte,
mens vi mænd, mens jeg, mand,
forynges i kraft fra en kvindes hjerte!

— — — —

Violer

[39] Ak, jeg har digtet saa mangen en dag,
siden mit digt om dig!
Der er om mit hjerte saa tunge lag,
at ingenting minder mig!

Violerne, Annie, jeg sendte saa nær,
har i en bok jeg gjemt.
Den var gjennem onde aar mig kjær,
til boken og alt blev glemt!

Og jeg som i ungdommen, solberust,
svælget i lykkens svir,
har siddet i mange aar og knust
blomster imot papir!

Saa hændte det, da jeg tok ned en kveld,
et bind af de graa reoler,
at boken gik yndig op af sig selv
ved vore forladte violer!

[40] En drømmende tone af falmet blaat
vidnet i bladets skimmel,
at aldrig har blekere blomster staat
under en haardere himmel!

— — —

Du døde veninde! En klar viol
gir visselig minders skjælven,
men resten er borte: Den store sol,
vor deilige gang langs elven,

vort møte i skogen, den første gunst,
de svimlende sammenkomster!
Aa, hadde jeg bare forstaat den kunst,
at balsamere blomster!

Betragtning over Minni

[41] Ja, jeg har fulgt dig, min yndige ven, helt fra du krøp som et dyr paa græsset – set dig med rangle og taatesmøkk kravle i parken paa alle fire – set dig arbeide dig op paa to, greie at bli der, og siden spire, søt og alvorlig, og *gaaende* gro til en pikelig, slank prinsesse!

Høiere blir du vel neppe barn – (dét skulde ogsaa bare mangle!)
Penere *kan* du vel endnu bli – det blir af skjellige, andre grunde!
Pike, en ganske *anden* kraft gjør dine smidige armer runde,
end dén, som har hævet dig lang og tynd, og knusende fremmed for din rangle!

[42] Pike, det er en *anden* vækst, dén som i aarene nu skal forme
hele din unge figur saa fast, munden saa rik og saa varm profilen!
Snart blir der folksomt med ynglinger her! Ha, du skal høre dem be og storme –
hjem vil de bygge dig, stilfuldt hus, svalegangshus i sagastilen!

Minni-barn, høiere end som saa, vét jeg, din arvede stilsans sigter:
Han, som skal eie dit Psykesind, han maa ha skjøte paa spanske slotter!
Ja, om jeg kjender dit lynne ret, blir det en ildfuld poet, som digter
hele dit bølgende honninghaar fuldt af poetiske papiljotter!

Blir du for kruset af elskovskvad, blir du lidt svimmel af rim, saa kom dig
pen og beslutsom, en deilig dag, sammen med digteren din til præsten!

[43] Saa, naar halvandetaars tid er gaat, digter Kalorius *aldrig* om dig –
ta nu allikevel dét med ro – saan er det best for menagen næsten!

Har du ham slik paa det tørre først, hold da urokkelig ut til enden!
Tro mig, mit barn – blir du *skilt* fra ham, falder han bort i forglemte vaner!
Efter halvandetaars klarings tid, flyter du skjalden paany i pennen –
ak, men istedetfor elskovsvers, kommer beskrivende, smaa romaner!

Idyl

[44] Jeg kjender et deiligt skogholt, halvt i skyggen,
rundt en romantisk dam med grønt belægg –
et stille, drømmende avlingssted for myggen,
som sværmer betat omkring i raatne hyggen,
og danser i doven sol og avler ægg!

At komme forbi det fagre, stille stedet
hvor skygger og lange solstreif skifter, sart,
det er at trænge igjennem en giftig rede,
hvor skogens usleste fly faar lov at frede
i emmen idyl sin lave egenart!

Men utenom dammen der, hvor myggen avler,
glitrer i gylden storm et større vand!
Indover sandets blanke, vaate skavler,
gaar selve havets gyngende, solblaa gavler
i mægtige, lange muskelsprang mot land!

[45] Kom ind, du levende vand, med salt til sindet,
ja kom, berusende, unge vinblaa hav!
Bryt over bredderne, ingen strand faar binde
dit fnysende, hvite skum, for her, herinde
er noe bestemt, dit salt skal ta sig av!

Hav av det hellige! Høie, raa foragter!
Stig mellem træerne her, skyl væk, skyl væk
en vissen slægt med flate og ferske fagter,
i pagt med hele «Det lyse livssyns» magter,
som vimser i sumpen, uten blik og træk!

Jeg roper dig ind paa knæ, du vilde kjending!
Jeg synes idag, mit eget hjertes væld

maa suge dig hit med al din bitre brænding,
indover sumpen, het til selvantænding –
skulde mit stormende sind forlise selv!

Paa fantefærd

[46] Jeg og min skidne bylt,
var naad til det mørke sted,
hvor landet ender og jordens rike
stuper i taaker ned!

Paa odden ved jordens strand,
staar høie og dystre træer,
og maanen passerer i natten landet
og vet ikke, hvad det er!

Ohoi, du maane, ohoi
du krængende sagnfregat,
som presser op mot de svære skyer,
med straalende seil inat!

[47] Hold af i det hule hav!
Send over en jolle frelst,
som bærer mig og min bylt af verden,
jeg vandrer af verden helst!

Gjennem mit hjemlands skog
løp jeg Paa kryds og tvers –
i grotter og morgenrøde skrænter,
sanket jeg fagre vers!

I ensomme skogers dyp,
plukket jeg bylten fuld
af Venusliljer og smaa Alruner,
og flyvende hekseuld!

Saa rendte jeg glad til by's
med yrjer af blomsterord,

men ak, da jeg falbød mit fund paa torvet,
mødte mig mugens kor:

[48] «Dunker af guld og sølv,
«dunker af deilig mynt,
«dunker af skillinger, dalerdunker,
aabner sig fort for pynt!

«Men, tater, for stasen dèr,
«gir vi dig ikke en ort!
«Din artige tulling, hele rasket
«er jo paa forhaand *vort!*

Og mere bestemt besked
fik jeg, da torvets fut,
mægtig og venlig og fet, med maven
skjøv mig af porten ut:

«Blomsterne dèr, min søn,
«plukker en sjøl saa let!
«Gaar én en søndagstrip i skogen,
«kommer det ut paa ét!

[49] «Men føler du svare sult,
«saa lag dig en grønsalat
«af saronsliljer og fønixroser –
«blomster er *ogsaa* mat!»

— — — —

Paa odden ved jordens strand
knælte jeg, kold og from.
Men ingen jolle af sølv i sivet
op under landet kom!

Norrøn mythe

[50] *Til Rolf Thommessen.*

Det store hav
var begyndt at larme
i jævndøgnsjag
og fortidlig varme,
saa Ronde-risen,
kong Bulrabass,
blev kram af brisen,
og utilpas!

Et bud blev sendt
med en bister ordre,
et rop fra Rondane
for at fordre
respekt af havet,
og gennem heien
løp budet nu
paa tilbageveien!

[51] Bak ødeviddernes
vold af vinter,
der natten stikker,
med stjernesplinter,
fandt budet Bulrabass
blandt sin adel,
der høit ban skén
i sin snefjeldssadel!

Sat sledsk hos ham
paa hans fagnings-feld
af bjørn fra hundrede

præstegjæld,
hr. Maanegreven
i vinterryer,
og en forreven
paryk af skyer!

Og trællen ruller sig,
ør af travet,
foran bjærgenes
matador:

[52] Hilsen jeg har
fra din halvbror Havet,
i svært uhøviske
broderord:

«I sol det strømmer
hvorhen det vil!
Det knaser is
og det slukker ild!
Det vør' ikke kappe
paa sine skuldre –
uhindret agter det
svulme og buldre!

Det rusker Jer
i Jert sneskjægs graanen!
Det drar parykken
i snei paa maanen!
Ho, skal det løftes,
det blir en orm,
som slingrer og hvæser
i dypets storm!

[53] Skjønt maanen søper
sin sodd hos Eder,
som overløper
og høiforræder,
saa vil det skaane sin

yndling lel –
(Det maa ha maaneskin
Sankthanskveld!)

Men I, som bare
kan sne og sno'e,
men inderst ikke
bestaar av no'e –
saant erkekjedelig
trold skal faa
en fæl, forsmædelig
død paa *straa* – –

Det skal begynde
med «vondt i hue»
og klø og krille
og jøkelsnue,
[54] saa hundre hekser
paa kosteskraft
maa rundt og hente Jer
hostesaft!

Men under solskinnets
syl og sonde,
skal snart I vri Jer
med hyl af vaande,
og faa et anfald
af angst med ét,
med digre vandfald
af jøkelsvett!

Saa I (kanhænde
alt Valborgnatten)
gaar overende
i sørpevatten,
og som en passelig
aabit-jafs,

kan sendes sørover,
hit, tilhavs!

[55] *Dasvirrer spotten*
paa lærkens vinge,
om Rondedrotten
med hjelm og klinge,
og nordlys-nimbus
og isharnisk,
som saa besynderlig
faldt i fisk!»

Hvor det blev stille
i viddesalen!
En kunde høre
et skred i dalen!
Men under skyernes
uveirskrøll
var maanen lækker
og søt som sølv!

Bror Bulrabass
langet ut en hæl,
og trampet trællen
solid ihjæl –
[56] saa slog han næven
med brak i bræen,
saa han og greven
forsvandt i sneen!

«Naa tar jeg polen
og sliter af,
du hule broder,
og ta *saa* følgen!»
Til svar, i solen,
det store hav
smiler krystallisk,
og gjøner med bølgen!

Rundt landerælingen
mørk og trolsk,
det danser, funklende
fanivolsk!

Det bruser, og prøver
sin tones trille –
og blir ved klangen
saa tempelstille!

Artur eller Hævnen

(Naturhistorisk bidrag)

[n1](#)

[57] I skyggen af den grønne parasollen
sat digternes Egeria og vippet
det slanke benet under kjolefolden,
og maalte mig ironisk, mens hun nippet
smaa hvide skyer af en tynd cigar!
Saa lo hun kort, og pludselig saa kom det:
«Den manden, De beskrev i «Tjenerinden»,
som sat og hulket om sin hustrus skam –
De rødmer, far! Jeg vedder, De vet om det –
hvis ikke, vær forsigtig! *Jeg* var kvinden!
Og nu faar jeg fortælle lidt om *ham!*

Han saa jo prægtig ut – han havde *vægten!*
Han var som laget til at møte mobben!
Hvis byen skulde rakne i respekten,
saa var det *han*, vi følte, fik ta jobben
og kræve kunstens skanser holdt i agt!

[58] Men *trængtes* der et krav, et ord, en ordre,
var kjæmpen inderst vikende og spinkel –
han var kujon, og maatte fyldes paa
med hele krænkelsen og haanens finkel,
før han fik rigtig motet til at fordre –
da slog han til, men bare i det blaa – –

Nei, heller gik han rundt som «sjæleséer»
og var holdt af, og maatte ikke klandres –

et sind, som af sit eget hovmods véer
forstod med takt at gjætte sig til andres,
og lindre dem med medhold-medicin!
Aa, læge *han!* Si heller en slags hæler,
naar noen lummer styggedom gik fore –
en mester i en egen, ækkel kunst –
dén kunsten, snille Dem, at ikke saare
de dyrebare feil hos andre sjæler –
og derfor kom han kongelig i gunst!

Ja, derfor blev han mødt med idel varme
af mænd og kvinder rundt i venneringen,
og alle syntes, han besat en charme
og en forfinet dømmekraft som ingen –
balancen i hans lynne var berømt!

[59] Ja, skjønt han ofte sat i lag og sværtet,
forstod han støtt, forslagen og forstandig
at balancere emnet paa en prik,
saa tingene, med hvilke han beværtet,
kom *menneskelige* lissom, og bestandig
faldt indenfor en likesindet klik!

Men var der fest og kvinder! Død og pine!
Da hadde han en fabelagtig evne
til lumre ting, som virket sky og fine,
og som man dagen efter hørte nævne
som nye, tendre sider ved hans sind!
Men oftest, naar han ante sig iagttat,
saa valgte han den trætte tænkerstilen,
med hvilken verden grovest vil bedras!
Aa, De i Deres visdom, *hvem* har sagt, at
en mand, som ser til siden med profilen,
har ikke no' at fare med *en face!*

Og vet De, hvad han kaldte mig, poeten?
«En orchidé fra jungelen ved Ganges!»
Naa – gaar en kvinde méd paa herligheten,
saa bør det vel anstændigvis forlanges

en stump af mening med et saant symbol!?
[60] Men nei-da! Selv den minste Tommelise,
han fandt, han burde flirte med i farten,
blev proppet med den samme orchidé'n!
La vær at le af mig! De kjender arten
af slike ædle digteres kurtise –
fi donc, hvor poesien er gemén!

Men *fik* han saa en sjelden gang af snerten,
naar noen kold vurderer var tilstede,
da kunde jeg livagtig *høre* smerten,
som aat sig gjennem margen af hans glæde,
og lammet ham, og gjorde ham stupid!
Da var det slut med stemningen og viddet,
for bild Dem aldrig ind, at han parerte –
han bare blev affabel og distræ,
og sat og rokket som en bjørn paa spiddet,
med hænderne saa flaue og generte,
at jeg løp ut paa gangen for at lé!

Hu, hænderne! De gaar i mine drømme – –
to magre hænder, krumme af at kjæle –
Jeg tror, de kunde kaldes trudsels-ømme,
for de fik fort faconen til at kvæle,
hvis kvinden ikke evig var af voks!
[61] Ja, denne høist beundrede bedaarer,
han var, bak alle sine ædle miner,
og mundens varmt serafiske kontur,
en graadig, passioneret pikepiner,
som lædsket sig, betat, i vore taarer –
– men mamma, hvor vi snøt ham, efter tur!

Sinbads største reise

[62] Hun har et silkesort og solfuldt haar,
i glatte bølger kammet stramt tilbake –
selv bor hun i en snehvit herregaard,
med blanke, sortglasserte tegl paa taket!

Den røde murgeranien, som stræber
paa væggenes herskabelige hvidt,
er sikkert sat der, for at ligne lidt
det rødeste i verden, hendes læber!

I krattet ved bassinet blev vi fanger
hos blomstersaracener, og maa sno
os frem paa overgrodde singelganger,
som kraser kjøligt under to par sko!

[63] Mit hjerte fabler: Hvordan gaar det til,
den klare sommerkjolen ikke fænger,
af roserne i hækkene, som hænger
fuldkommen glødende af livets ild?

O, bræk den høie rosen der, og gi den
til en ustadig Sinbad mellem mænd!
Min stolte, den skal rækkes dig igjen
for enden af en reise, syd i *tiden*!

For enden af en reise ned i altet,
i ødets varme urhav om vor jord,
hvor menneskets og rosens fælles mor
i oceanets morgendrøm blev spaltet!

Hvor to monader, søskende paa bunden,
gik skilte veie i det dunkle vand –

og da de siden saas igjen paa land,
var evighetens likhet helt forsvunden!

[64] Ti lite ante sneglerne, at lavet
var deres egen slægt, og aldrig gled
en mindelse fra skrænterne i havet,
naar øglen beitet i sit bregnetræ!

Skjønt begge hadde *hav* i sine porer,
og begge søkte, under landets væg,
Titanosaurus, sump til sine æg,
Lepidodendron, dynd til sine sporer!

Men katastrofer kom, da fabelvrimlen
drev halvt tilhavs igjen, i stormens flom,
Medusanætter, hele havet kom
i tordnende forbandelse fra himlen –

Men ogsaa ebbe-aar, da solen brøt
som en enorm opal igjennem glætten,
og vingesauriernes skygger fløt
som flygtige grimacer over sletten!

[65] I dæmringen stod skogene saa stumme,
et dystert viftevildnis, uten sang,
for ingen fugle sa dem noengang,
hvad lykke deres daggry kunde rumme –

og skjønt de, rundt i ødet, var at finde
i mylrende, barbarisk forekomst,
gik bregnetroldene paa slump, i blinde,
fordi de allesammen manglet *blomst!*

Saa synker skyggeskoger, kjæmpeøgler
gaar raslende i knas i jordens grav,

mens omridsskjælvende, fra hav til hav,
Gondwanalandet bygger sig og gjøgler!

Ja, sé i kimingen en verden *bygge* –
en ung oase under solens bryst,
og løfte sin guddommelige kyst
fra oceanets frygtelige skygge!

[66] Og spire, grønnes, blomstre, og begrave
sin bregnetid i palmer og i græs,
men røbe sig, og hærme allesteds
i stormende naturomkastning *havet!*

Uhyre bjærge reiser sig i rummet,
i noen vilde sekler for at sé,
og pranger med en kort og evig sne,
lik bølgerne, som smykker sig med skummet,

og synker seilende tilbake, sagte,
med sne og skoger i det varme væld,
men hives frem igjen, som nye fjeld,
hvor jungeler og prærier laa strakte!

Da er det, dønningen i stenen stopper
og gjennom ødet durer et befall,
at Hindukush skal stivne med sin dal,
og Himalaya *bli* i sine topper!

[67] Og da, naar majestætiske og glade
de høie skraaninger har skiftet skrud,
har mennesket tvunget sig af dyrets hud,
som fordem blomsten, af en bregnes blade!

Magnolier, mimoser og agaver
staar nornevagt om Evas vilde blu,
og blomsterskoger tæmmer sig til haver,
og i en have staar vi begge nu!

«Min søster», hvisker du i rosens mund,
og sagte løsner, som en sang af røster,
fra oceanets hemmelige bund
igjennem rosenbladene: «Min søster!»

Du deilige, af bølgen menneskeblitte,
som løftes, blek, af dine rosers skum,
vær hilset i dit rene verdensrum,
Oceanide, Thetys, Afrodite!

Soirée

[68] Med hænderne bak svalehalen
bevæger jeg mig værdig hen
til tærskelen af dansesalen –
thi langt dernede sitter den,
af hvem jeg engang faktisk trodde,
min ganske salighet berodde!

Hvor hun er yndig i sin hvil,
med haaret sit i Psykestil!
Tro, om der findes noen sjæl,
saa higende, saa himmelsk hel,
som hendes tragiske profil,
og hvite vestalindesmil?

Og hvad en saan æterisk dragt
til gjengjæld jordisk gir tilbeste
af blændende, frimodig pragt
fra ryggen op til nakkefæstet!
[69] Og skuldrene, emaljeparret –
(den venstre med vaccinearret!)

En digter luter over stolen,
en lang og emmen arabesk –
et vaadeskudd paa «Russerskolen»,
som snor sig, leddebløt og sledsk,
og tror at mestre paa en prik
kurtisens sarte mekanik!

Vel, jeg har flirtet *selv* endel,
og finder ikke dét utrolig,
at en elegisk pikesjæl
blir skjælvende og sødt urolig

af saa sataniske konflikter,
som dem i dypet af en digter!

Men han, dæmonen, skulde vite,
hvor hun, hans blændende vestale,
i sind og anlæg ligger lite
for «Russeri» og delfisk tale!
Poeters elskovsfulde skrifte
er hende kun en vindig vifte!

[70] Men hun kan synke hén i stolen,
og haken kan hun mystisk høine,
og myse henført, som mot solen,
med deilige, ovale øine,
som sortner, glitrer, sænkes, hæves,
saa nogenlunde, der det kræves!

*

Nu gaar jo ikke saant i længden,
og derfor undrer det mig knapt,
at skjalden siden staar bak mængden,
tilbaketrukken og fortabt.
– Ja, ikkesandt, det *er* en gêne
at maatte skrifte helt alene? –

Han staar og mønstrer sine hænder,
og skuler, skjøn og dyster, dit,
hvor dronningen, for hvem han brænder,
en smule ør af utstaat slit,
men ellers i fuldkommen ro,
studerer spidsen af sin sko!

Slik staar vi begge, grepne, tause –
Jeg smiler bak en cigaret!

[71] Og saa med ét, blir der en pause –
da reiser hun sig, heftig, let,
saa silken fosser blankt! – – O, slægter!
Mit hjerte slaar sin røde plekter!

Jeg havde *glemt* den vilde verven,
som laa og sov i hendes hvil!
Nu ramte den mig dybt i nerven,
som hendes mindes partherpil!
– – Saa underlig, at glemme dét,
hun, fri og let, var vakrest ved!

Jeg ser den prægtige gebærden
af hænderne langs midjens søm!
Den føier formen af en verden,
som svaier stille i en drøm!
Og, blændet, ser jeg hende seile,
paa spæde saaler, hen til speilet!

Hun slanker livet, trækker aanden,
og presser nakkehaaret op –
og herlig bues op bak blonden
et æventyr om hendes krop!
[72] Saa snur hun sig, vil sés og sanses!
Da møter hun mit blik – og stanses.

I vore øines forte møte,
bevarte *hendes* sit instinkt!
Hvor de blev sugende og søte,
og sortnet stort, og varmet flinkt!
O nei! For alle dages fred,
for *livets* skyld – slaa øiet ned!

Ja, hvis ved guders høie naade
dit ansigt hadde vært dit sind!
Hvis øiets mørke, hete gaade,
berusende, bar *længer* ind! – –
Men det er døde slægters træk,
hvis bund ubotelig er væk!

Hvor jeg har strukket mine arme,
og tigget dig om livets varme!
Du undløp i et blik, saa dypt,

som hele verdens ømhet bar –
og den, som laante dig det, var
en gravlagt kvinde i en krypt!

[73] Og derfor, skjønnne Circe, gik det
naturligt over med mit krav –
for ingen elskov kan forpligte
en mand til knæfald i en grav!
Jeg overlater dig til *digtet!*
Faa livet dér! Poet, løs af!

Poetisk zoologi

[74] *Til Henrik Lund.*

Min sixpence af for Darwin,
sit sekels suveræn,
som puttet dyremarv ind
i vore skrinde ben!

Det kildrer fantasien
at bli i slægt med dyr!
Men *apetheorien* –
mangfoldig tak, som byr!

Det er for stort et tap i ens
gudemenneskeglans,
at far til «Homo sapiens»
lignet en chimpans!

[75] Mysteriet med apen
som slægtens kommentar,
faar gjælde videnskaben –
nei, *løven* er min far!

Ti forskjel er det vel paa
en sol paa fire ben,
og ham, med lodden feld paa
som hænger i en gren –

og vel paa løvelænders
imperium af kræfter,
og marekattehænders
subtile, smaa geskjæfter?!

— — — —

Men hævder professoren,
mit klagemaal tiltrods,
at far til folk paa jorden
var «Pitec-antropos»

[76] saa vet jeg ikke bedre,
end vi poeter prøver
at adoptere fædre
blandt unge solskinsløver,

som staar i bjergets skrænter,
med stormen i sin manke,
som gyldne monumenter
af magt og eftertanke,

mens ørkenødets flater
og himmelsletter høines
i to uhyre øines
uskyldige agater!

Tilsvar til Sinbad

[77] Jeg fik et brev ifra en bister herre –
han taaler, jeg citerer ham, saa hør:
«Jeg læste Deres Sinbad-digt, desværre –
bevares, for en menneskehonnør!

Mot Deres stolte skabelsesberetning,
maa jeg faa lov at opponere *min!*
Den bygger mindre paa en fager gjætning,
end paa en fast forvissning i et sind:

Da jordens store stenrelief var formet,
og alt som strømmet frit, var blit til *sted* –
og bjergene i ødet hadde stormet
sin lidenskap ifra sig, og faat fred!

[78] Da verdens høie varmegrad var sunken,
saa skoger turde spire paa dens krop,
og klodeskorpen blit saa passe lunken –
da dukket naadigst menneskelusen op!

Og lusen bet i bakken, som den tro' paa,
og smattet og erkjendte: «Jo, saamen!
Dig kan man baade æte af og bo paa –
men du lot vente paa dig svært, min ven!

Nu haaber jeg, ved Gud, du holder helsen,
og særlig ser, at ikke bli for kold –
for lar du mig faa fryse her i pelsen,
saa hoster jeg dig helvedeivold!»

Raad til Ophelia

[79] He is dead and gone, Lady,
he is dead and gone!

Ophelia, agt paa din elskers blik,
men ikke i glansen af faklers brande,
og ikke i skyggen af søt musik,
men øie til øie, pande mot pande!
Hold stille hans læber og hænder borte,
men bare forgaa i det blanke, sorte –
sænk dig, Ophelia, synk, gaa vild
i noget, som bare paa skrømt er til!

Er det ved Acherons strand, du er?
Taakede vidder flyter ut
i svartnende tuver og bleke kjær –
myr efter myr af dødt land,
et dødblekt far for vandsyke blommer,
som speiler skarpt i det graalyse vand
sin grimme, hængende gustne sommer!
— — —

[80] Dette er evigheten i sted!
Dette er stilheten uten fred!
Du, som din elskedes sind vil gjæste,
bys ikke engang fotefæste!
Dit, du deilige, favnes du ned –
bænk dig et leie i liljernes laken,
søk dig en søvn, hvor blomsterne vaaker,
høinattestide, lik lys i staken!

Uten at unde sig skyggen af hvilen
skinner de, søvngjængertændte af tvilen –

straalende ut af et utpint land
med dødblegt far for vandsyke blommer,
som speiler skarpt i det graalyse vand
sin grimme, hængende, gustne sommer – – – –

To digte

[81] Hvor salen ligger stor og tom i varmen,
og væggene er fjerne – men hvor nær
min hustru nylig stod i døren der,
og hilste mig, med ungen vor paa armen!

Det lufter i det høie atelier,
og valnøt-træet klapper over zinken –
fra stolen, hvor jeg sturer, kan jeg se
verandadørene i kamp med klinken!

I bedene staar roser og papaver
og vaier i en julivind fra vest –
de skjælver, lindt, i sine røde kraver,
den sorte Tuja nikker som en prest!

Paa ekebordet ligger arket hvidt,
men bølger stille, og vil ut af ruten!
Min hustru tror, at nu er hver ved sit,
jeg ved mit digt, og hun ved *sit*, paa puten – –

[82] Men mer varagtig end den hvite sten
som marmorlysende besegler graven,
og gaar i ét med sine dødes ben,
staar ned af ruterne den klare dag,
og samler mig, fortabte, i sin flamme,
som i en gjennemsigtig sarkofag!

Naar næste slag af evighetens bølge
med blændende mysterier tar land –
O, hvor er da mit skjønne, unge følge,
og hjemmet, jeg med møie fik istand?

Mit liv glir ut! Hos mænd som mig er sindet
fra ungdoms dage stillet ind paa tap.
Jeg drives af tilværelsen i blinde
mot ønskets avgrund, mot Ginungagap –
og den, som af sit nakne sind maa skape,
kan ingen engel hindre i at tape!
— — —

Se, derfor lar jeg ufødt digtet ligge,
og derfor lister jeg mig raadløs frem
til kammeret, hvor døren staar paa klem,
som en, der ræd er ute for at tigge –

[83] og derfor lytter jeg, og skyver, sky,
den lille døren mere op med haanden,
og stanser den igjen, og holder aanden,
at ikke fangsten, jeg har gjort, skal fly!
— — — — —

Hun sitter stille i en drøm og skraaner
sin liljerene ungdom mot sit barn,
hvis spæde negler op i brystet blaaner!

Her er det høitid, vindusfloret gynger
af kvinden Jordens eget aandedræt!
Og hun, min hustru, smiler – og med ét
det hemmelige hænder, hør hun synger!

Hun synger, hun, som ellers aldrig sang –
hun nynner over ungen i sit fang
smaa lykkelyder, skjælvende og tyste!
Det toner sagte, som om sangen kom
og fløt, med melken, fra en helligdom,
som snart igjen skal lukke sig i brystet!

[84] Aa, stemmen strømmer, susende og lav
mot noe øde, horizont og hav,
og stjerner over Stillehavets stammer!

Hun vokser som en skygge for mit blik –
det er Uana, mor til al musik,
som sitter bøiet i sit klippekammer!

Og sangen stilner, drømmen om Papeete
dør hen i havet – hendes bryst er tomt.
Og se, hun reiser sig, og fjerner front
den lilles læber fra den hvite Lethe!
Hun legger ungen stille, saan den sover,
og blir igjen den pikelil, hun er,
saa tydelig og liketil og nær –
men hendes lille syngetid er over!

Arisk mythe

[85] *Til Jens Thiis.*

Paa hældingens kant, der skrænten
stupet i sjøen, rak,
staar snudd mot orienten
et tempel uten tak!
Endnu er ekelunden,
udødelig grøn, ved magt –
men luften har spist tilbunden
i søilehusets pragt!

Blandt grønskende tuffstensblokker
ligger, i vældigt lys,
med jord i sine lokker,
en marmor-Dionys!
Hans leende træk forvitret
i græsset, uten lyd,
og langs hans lænder glitrer
yrjer af tusenfryd!

[86] Ved vingudens side skimler
en kvindelig, svær skulptur,
hvis hvælvede øine himler
op i en ren azur!
Og inde i lunden leker
livsalige solskinsgløtt,
fra kroner af paniske eker,
som gir sig i vinden, sødt!

Der gudernes grønsvær styrter
i farlige skrænter ned,
er hækker af hellige myrther

ogsaa i sagte skred –
Chrysantèmer og Sikker
bryter sin blide helg,
og bøier sig ut, og kikker
ned i et fabelsvælg!

Ti nede, hvor berget svartner,
dybt, under dovent skum,
har spøkelseshavets gartner
sine Chrysantemum –
[87] de kaldes Medusa-gopler,
og flimrer i dypets fang,
mellem Poseidons popler
af duvende blæretang!

Og truende, halvt i skyggen,
stiger af sjøen, skraat,
med urter og græss paa ryggen,
et tragisk klippebraatt!
Men solen kjender giganten,
og stryker dens straa tilbage,
og blotter i klippekanten
baarden af tempeltaket!

Granitternes røs forgyldes
med glans af tusen aar!
Stupenes afgrund fyldes
af dyp og hellig vaar!
Og sammen med lysets løfter,
gaar Hellenas hav tilhaande,
og spreder i dødens kløfter
Anadyomenes aande!

— — — — —

[88] Men utenfor dér, hvor slugten
sildrer med mystisk rind,
strømmer i aabne bugten,
bølgende, havet ind – –

og inde paa stranden sturer
i dansende fraades favn
en by med brystne murer,
en stenstad, uten navn!

Nedover molens trappe,
hugget af sten, som havet
herligt har slaat konkave,
iler en aand i en kappe!
Op ad de dryppende paller
flyr ham imøte en mø,
hvis blændende fottrin falder
som skum fra den grønne sjø!

I brus over trapperanden,
med strømmende haar og krop,
hvisker hun vildt, mens manden
tar hende varsomt op:

[89] «Paa dypet var jeg en kilde –
jeg rømte fra havets bund,
og strømmet, tidlig og silde,
bare mot denne stund!»

Og aanden i klippehavnen,
hvis pande er blek, bevarer
med bølgenes mø i favnen,
sin vældige ro, og svarer:
«Stolt er, af tarv at feile!
Fra bjerget var jeg en elv,
som undte mig selv at steile,
frit, under verdens hvælv!»

Og over et hav, som gynges
i klagende storm mot land,
favnes og sammenslynges
to fantomer af vand,
som dirrer af fryd, men mister
sit fæste i lysets rum,

og famler sig for, og brister
ned i et blink af skum,

[90] og nedover livets trappes
mægtige marmortrin,
glitrer og glir og kappes,
i straalende solgangsvind,
fosser af frie former
og ilende ansigtstræk,
som uten at stanse, stormer
havet i vold, og væk!

Og bølgenes gny mot molen
falder tilhvile, fort!
I kimingen, vest, gaar solen,
klar og alvorlig, bort!
Og ned over klippestedet,
der hvor legenden døde,
synker i ædel fred det
blaanende aftenrøde!

Noter

n1. *Forfatternote*: Dette digt fremkommer i tilknytning til et tidligere, «Tjenerinden» (Samlede digte 1909-1919).

Olaf Bulls *Metope* er lastet ned gratis fra bokselskap.no